

1

ԽԱՂՈՂՕՐՀՆԷՔ

Ըստ Հայ Եկեղեցւոյ Ծեսի

Diocesan Liturgical Series

BLESSING OF THE GRAPES

According to the Rite of the
Armenian Church

**By order of
His Eminence Archbishop Khajag Barsamian, Primate**

This publication has been made possible by
The Bishop Zgon Hagopian Fund.

This is a publication of the Diocesan Liturgical Committee:

Abp. Khajag Barsamian, Primate
Rev. Fr. Untzag Nalbandian, Coordinator
V. Rev. Fr. Krikor Maksoudian
V. Rev. Fr. Vahan Hovhanessian
V. Rev. Fr. Simeon Odabashian
V. Rev. Fr. Mamigon Kiledjian
V. Rev. Fr. Daniel Findikyan
Rev. Fr. Zenob Nalbandian
Rev. Fr. Arakel Aljalian
Maestro Khoren Mekanejian
Dn. Rubik Mailian
Dr. Socrates Boyajian

ԽԱՂՈՂՕՐՀՆԷՔ
Ըստ Հայ Եկեղեցւոյ Ծէսի

BLESSING OF THE GRAPES

According to the Rite of the
Armenian Church

St. Vartan Press
2007

The Ceremony of Blessing Grapes A Sacrament of Stewardship

It is the age-old tradition of the Armenian Church, at summer's height, to bring the first harvest of grapes from the vineyards into the church to be blessed. While it has become customary to bless the grapes on the Feast of the Assumption of the Holy Mother of God on the Sunday nearest August 15, historical documents show that the ceremony was conducted whenever the grapes were ripe and were harvested in the various regions of Armenia.

Underlying the service is the cardinal teaching of the Christian faith, that God is the source and author of everything. Christians believe that whatever we receive, achieve or become in this life can only be through the grace of God. "I am the vine, you are the branches," Jesus says in the Gospel according to John, "Apart from me you can do nothing." Like branches extending from the vine, we are dependent upon God for everything in our lives. In recognition of this, the Law of Moses required that the people of Israel offer a sacrificial portion of their finest harvest back to the Lord, from whom it came.

For Christians this "attitude of gratitude" is even more acute. When God sent Jesus to enter human life and to infuse it with God's love, God gave us His very best, His own Son. When Christ died on the Cross, quite literally loving us to death, God showed us that his love for us knows no limits. For this reason Christians dedicate not just a portion but their entire lives to God, who spared nothing for our salvation. When, in the Gospel according to Mark, the widow dropped a couple of coins into the collection plate, Jesus counted her gift as more precious than the large sums given by the wealthy. The widow gave everything she had (Mark 12:41-44).

Our ancestors exemplified this spirit by bringing the first-fruits of the grape harvest to church in faith and gratitude, as Armenian farmers in the homeland, in central California and elsewhere do to this day. Why grapes? Because they were the most precious crop grown in Armenia, and therefore symbolized the entire harvest. Blessing grapes means giving thanks for every gift that comes from God both in this life and in the life to come. By custom, Armenians never eat grapes until they have first been blessed in

church; in other words, until we have presented our very best to God first.

The ceremony begins with a hymn that praises God for all of his gifts, especially the gift of salvation granted in Christ's crucifixion and resurrection. A series of Scripture readings follows, which dwell on God's fidelity to us and our spirit of stewardship. The blessing culminates in the priest offering the great prayer and tracing the sign of the holy cross over the grapes three times as the Holy Trinity is invoked.

Our ancestors who worked the land knew instinctively that life, like the season's harvest, resulted from a sacred collaboration of human effort and God's grace. In America, most Armenians are detached from the soil and from God's most elemental gifts. We can enjoy fresh, sweet grapes any time of the year thanks to modern technologies and transport. Those same facilities of modern life, however, can lure us falsely into thinking that what we produce or achieve in this life is truly the result of our human abilities alone. The Blessing of Grapes recalls the greatness of God's providence, the enormity of his love, the immense privilege of our calling to be children of God, and the inestimable joy of committing ourselves and all that we have to Jesus Christ our God.

Rubrics

Feast of the Assumption of the Holy Mother of God Blessing of Grapes

On the day of the Feast of the Assumption of the Holy Mother of God, which is the Sunday closest to August 15, the Blessing of Grapes takes place following the celebration of the Divine Liturgy.

1. Prior to the beginning of the Divine Liturgy, sufficient bunches of grapes (red and green) are obtained, which will be distributed to the faithful.
2. The bunches of grapes are washed, put into small plastic bags, and placed on one or more trays.
3. Immediately following communion and the singing of *Lutsak* and *Kohanamk*, when the curtain is drawn, the altar servers place the trays on the center of the bema. When the curtain is opened, the celebrant and altar servers turn to face the congregation in order of rank, with the celebrant in the center and candle holders at the two ends. If there are other clergy participating they are to wear copes.
4. In this position, the Order of the Blessing of Grapes is conducted.
5. The liturgical color for the Feast of the Assumption of the Holy Mother of God is blue. Thus the celebrant and altar servers should ideally be vested in blue. Altar cloths should also be blue during the season of the Assumption.
6. At the conclusion of the service, the faithful approach the chancel to receive a bag of blessed grapes. Altar servers assist in the distribution.

ԿԱՐԳ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՂՈՂՈՅ

Իսկ զկնի Պատարագին, սկսանիցին կատարել զկարգ խաղող օրհնութեան:
Ս. Պատարագը ասարտել է ետք կը կատարուի խաղողի օրհնութեան կարգը:

Սարկաւագն.

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո եւ ողորմեա:

Քահանայն.

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպիրքն կամ Սարկաւագունքն եղանակեն.

ՓԱՌՔ ՍՈՒՐՔ
ԽԱՉԻԴ

PARK SOORP
KHACHEET

Փառք Սուրբ Խա - չիդ, - ա - լէ - լու - իա:
Park Soorp Kha - cheet, a - le - loo - ya.

Glory to the Holy Cross, Alleluia! To the Crucifixion, Alleluia. To the Holy Resurrection, Alleluia.

Խա - չե - լու - թեանդ, ա - լէ - լու - իա:
Kha - che - loo - tyant, a - le - loo - ya.

Սուրբ Յա - րու - թեանդ, ա - լէ - լու - իա:
Soorp ha - roo - tyant, a - le - loo - ya.

ORDER OF THE BLESSING OF GRAPES

The order of the Blessing of Grapes is conducted after the Divine Liturgy.

The Deacon:

Again in peace let us beseech the Lord.

The Priest:

Blessing and glory to the Father and the Son and the Holy Spirit, now and always and forever and ever. Amen.

The Choir or the Deacons shall chant *Park Soorp Khacheet* (start on facing page):

Նը - շա - նե - ցաւ առ մեզ լոյս ե - թե - սաց քոց

Nu - sha - ne - tsav ar mez looys ye - re - satz kots

The Light of your countenance has been manifested towards us and you have given rejoicing to our hearts;

Եւ ե - տուր ու - թա - խու - թիւն սըր - տից — մե - թոց.

yev ye - door oo - ra - khoo - tyoon sur - deets — me - rots,

ի պըտ - դոյ ցո - թե - նոյ, գին - տյ եւ ձի - թոյ

ee bud - gho tso - re - no, keen - vo yev dzee - to

You filled them with the fruit of their corn and wine and oil.

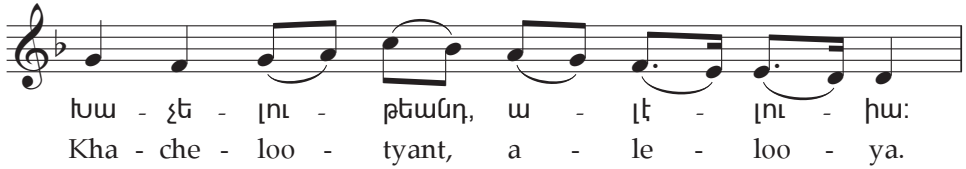
իւ - թեանց լը - ցու - ցեր ըզ - նո - սա:

yoo - ryants lu - tsoo - tser uz - no - sa.

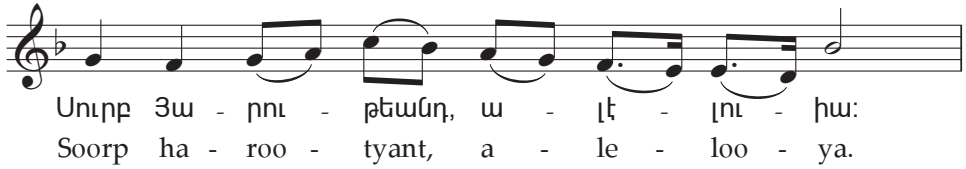

Փառք Սուրբ Խա - չիդ, — ա - լէ - լու - իա:

Park Soorp Kha - cheet, a - le - loo - ya.

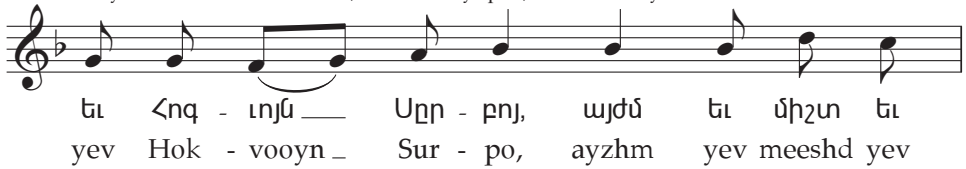
Խա - չե - լու - թեանդ, ա - լէ - լու - իա:
Kha - che - loo - tyant, a - le - loo - ya.

Սուրբ Յա - րու - թեանդ, ա - լէ - լու - իա:
Soorp ha - roo - tyant, a - le - loo - ya.

Փառք եւ եր - կըր - պա - գու - թիւն Հօր — եւ Որդ - ւոյ
Park yev yer - gur - ba - koo - tyoon Hor — yev Vort - vo
Glory and adoration to the Father, Son and Holy Spirit, now and always and forever and ever. Amen.

եւ Հոգ - ւոյն — Սըր - բոյ, այժմ եւ միշտ եւ
yev Hok - vooyn — Sur - po, ayzhm yev meeshd yev

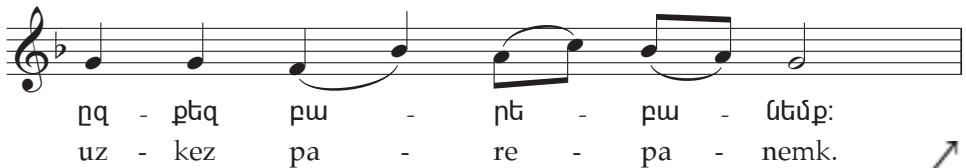
յա - ւի - տեանս յա - ւի - տե - նից. — ա - մէն:
ha - vee - dyans ha - vee - de - neets: — a - men.

Խա - չըն կէ - նա - րար որ ե - դեւ — մեզ
Kha - chun ge - na - rar vor ye - ghev — mez
The life-giving Cross became our salvation; for this we all bless You.

փրը - կու - թիւն. սո - վաւ — ա - մե - նե - թեան
pur - goo - tyoon, so - vav — a - me - ne - kyan

ըզ - թեզ բա - րե - բա - նեմք:
uz - kez pa - re - pa - nemk.

Որ ի Հօ - րէ լու - սոյ լոյս ճա - ռա - գայ - թեալ

Vor ee Ho - re loo - so looys ja - ra - kay - tyal

From the Father of light it radiated light on earth, and stood as the staff of might;

ի յեր - կրի, եւ գա - ւա - զան զօ - թու - թեան

ee her - gree, yev ka - va - zan zo - roo - tyan

for this we all bless You.

հա - ւա - տա - ցե - լոց, սո - վաւ - ա - մե -

ha - va - da - tse - lots, so - vav - a - me -

նե - քեան - ըզ - քեզ բա - րե - բա - նեմք:

ne - kyan uz - kez pa - re - pa - nemk.

Որ լու - սա - փայլ ծագ - նամբ հրա - շա - փա - ռա - պէս մեզ

Vor loo - sa - payl dzak - mamp hra - sha - pa - ra - bes mez

Its glorious and brilliant rise appeared to us as help against the enemy. For this we all bless You.

ցու - ցաւ ի յօգ - նու - թիւն ընդ - դէմ թըշ - նամ - տոյն,

tsoo - tsav ee hok - noo - tyoon unt - tem tush - nam - vooyn,

սո - վաւ - ա - մե - նե - քեան ըզ - քեզ

so - vav - a - me - ne - kyan - uz - kez

բա - րե - բա - նեմք: _____

pa - re - pa - nemk. _____

Սարկաւագն.

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց եւ ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց, ի պտղոյ ցորենոյ, գինւոյ եւ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր զնոսա:

Ընթերցողն.

Ընթերցուածս յԱռակաց:

Գլ. Գ. 9-10:

Պատուեա զՏէր ՚ի քոյոց արդար վաստակոց, եւ հան նմա պտուղ ՚ի քոց արդարութեան արմտեաց:

Զի լցցին շտեմարանք քո լիութեամբ ցորենոյ եւ գինեաւ եւ հնձանք քո առաւել եւս բոլխեսցին:

(Տէրը պատուէ՛ քու արդար վաստակէդ եւ քու արդար բերքէդ պտուղ յատկացուր անոր, որպէս զի քու շտեմարաններդ լեցուին առատ ցորենով, եւ քու հնձաններդ աւելի յորդ գինի բխին:)

Ընթերցուածս յԵսայեայ մարգարէէ:

Գլ. ԿԵ. 8-10:

Այսպէս ասէ Տէր. զոր օրինակ եթէ գտանիցի ճիռ ՚ի մէջ ողկուզոյ. եւ ասիցեն, մի ապականեր զդա՝ զի օրհնութիւն Տեառն գոյ ՚ի դմա. այնպէս արարից վասն ծառային իմոյ, վասն որոյ ոչ կորուսից զամենեսեան:

Եւ հանից զգաւակ Յակովբայ եւ Յուդայ. եւ ժառանգեսցեն զլեառն սրբութեան իմոյ. եւ ժառանգեսցեն ընտրեալք իմ, եւ ծառայք իմ բնակեսցին ՚ի նմա:

Եւ եղիցին յանտառին մակաղատեղք հովուաց, եւ ձորն Աքովրայ հանգիստ անդէոց ժողովրդեան իմոյ՝ որ խնդրեցինն զիս:

(Այսպէս կ'ըսէ Տէրը. օրինակ՝ եթէ ողկոյզներուն մէջ ճիռ մը գտնուի, եւ ըսեն՝ «Մի՛ փճացներ զայն, որովհետեւ Տիրոջ օրհնութիւնը կայ անոր մէջ», այնպէս ալ ես նոյն կերպով պիտի վարուիմ իմ ծառայիս համար. անոր համար պիտի չկործանեն բոլորը: Յակոբի եւ Յուդայի սերունդը պիտի բարձրացնեն, եւ անոնք պիտի ժառանգեն իմ սուրբ լեռս. իմ ընտրեալներս եւ ծառաներս պիտի ժառանգեն զայն եւ հոն պիտի բնակին: Եւ անտառին մէջ պիտի ըլլան հովիւներու մակաղատեղիներ, եւ Աքորի ձորը պիտի դառնայ հանգստավայրը իմ ժողովուրդիս, որ զիս փնտռեց:)

The Deacon:

Alleluia, alleluia!

The light of your countenance has been manifested towards us and you have given rejoicing to our hearts; you filled them with the fruit of their corn and wine and oil.

The Reader:

This Reading is from the Book of Proverbs
(Ch. 3: 9-11)

Honor the Lord with your just labors and give him fruits from your produce of righteousness; that your storehouses may be completely filled with wheat and wine, and that your presses may also burst forth with more.

This Reading is from the Book of the Prophet Isaiah
(Ch. 65: 8-10)

Thus says the Lord: "As a grape shall be found in the cluster, and they shall say, 'Do not destroy it, for the blessing of the Lord is in it,' so I will do for my servants' sake; for his sake I will not destroy them all.

And I will lead forth the descendant that came of Jacob and Judah and they shall inherit my holy mountain, and my chosen and my servants shall inherit it, and shall dwell there.

And there shall be in the forest sheep-folds for shepherds, and the Valley of Achor a resting place for the herds of my people who have sought me."

Պօղոսի առաքելոյն յԵբրայեցոց թղթոյն է ընթերցուածս:
ԳԼ. Զ. 18 - Է. 7:

Եղբարք, որք ապաստան եղաք բուռն հարկանել զհանդերձեալ յուսոյն, զոր իբրեւ զխարիսխ հաստատուն եւ անշարժ ունիցիմք անձանց մերոց, որ եւ մտանիցէ ՚ի ներքին կողմն վարագորին, ուր կարապետն մեր Յիսուս եմուտ վասն մեր, ըստ կարգին Մելքիսեդեկի եղեւ քահանայապետ յաւիտենից:

Քանզի այս Մելքիսեդեկ՝ թագաւոր Սաղիմայ, քահանայ Աստուծոյ բարձրելոյ. որ եւ ընդ առաջ Աբրահամու, յորժամ դարձեալ գայր ՚ի կոտորածէ թագաւորացն՝ եւ օրհնեաց զնա. որում եւ տասանորդս յամենայնէ ետ Աբրահամ. նախ թարգմանի թագաւոր արդարութեան, ապա թագաւոր Սաղիմայ՝ որ է թագաւոր խաղաղութեան. անհայր՝ անմայր՝ չհամարեալ յազգս, որոյ ոչ սկիզբն աւուրց՝ եւ ոչ կատարած կենաց. նմանեալ որդւոյ Աստուծոյ՝ կայ մնայ քահանայ մշտնջենաւոր:

Արդ տեսէք որպիսի ոք էր սա, որում եւ Աբրահամ տասանորդս ետ յաւարէ անտի՝ նահապետն. եւ որք յորդուցն Ղեւեայ զքահանայութիւնն առնուն, պատուէր ունին տասանորդել զժողովուրդն ըստ օրինացն, այսինքն է՝ զեղբարս իւրեանց. թէպէտ եւ ելեալ իցեն յերանացն Աբրահամու:

Իսկ չհամարեալ յազգս ՚ի նոցանէ՝ տասանորդեաց զԱբրահամ, եւ զնա՝ որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր՝ օրհնեաց. զի առանց ամենայն հակառակութեան՝ նուազն ՚ի լաւէ անտի օրհնեսցի:

(Եղբայրներ, մենք ապաստանեցանք փարելու հանդերձեալ յոյսին, որ հաստատուն եւ անշարժ խարիսխ է մեզի համար. յոյս՝ որ կը թափանցէ վարագոյրէն անդին ալ, ուր մեր նախակարապետը՝ Յիսուս, մտաւ մեզի համար, եղաւ յաւիտեաններու նախակարապետ, համաձայն Մելքիսեդեկի կարգին: Այս Մելքիսեդեկը թագաւոր էր Սաղէմի, բարձրեալ Աստուծոյ քահանայ՝ որ ընդառաջ էլաւ Աբրահամին, երբ ան կը վերադառնար թագաւորներու կոտորածէն, եւ օրհնեց զայն. եւ Աբրահամ ամէն բանէ տասանորդներ տուաւ անոր: Մելքիսեդեկ նախ կը թարգմանուի՝ «Արդարութեան թագաւոր», ապա՝ է նաեւ թագաւոր Սաղէմի, այսինքն՝ թագաւոր խաղաղութեան: Ան անհայր էր ու անմայր, չունէր ազգաբանութիւն. իր օրերը ո՛չ սկիզբ ունէին եւ ո՛չ իր կեանքը՝ վախճան. նմանելով Աստուծոյ Որդիին, ան կայ ու կը մնայ մշտնջենաւոր քահանայ: Արդ, տեսէք թէ ինչպիսի մէկն էր ան որուն Աբրահամ նահապետն անգամ տասանորդներ տուաւ աւարէն: Եւ Ղեւիի որդիներէն անոնք, որ քահանայութիւն կ'առնեն՝

This Reading is from the Letter of St. Paul to the Hebrews
(Ch. 6: 18 - 7: 7)

Brothers, we who have fled for refuge should have strong encouragement to seize the hope set before us. We should have this as a sure and steadfast anchor of the soul, a hope that enters into the inner shrine behind the curtain, where Jesus has gone as a forerunner on our behalf, having become a high priest for ever after the order of Melchizedek.

For this Melchizedek, king of Salem, priest of the Most High God, met Abraham returning from the slaughter of the kings and blessed him; and to him Abraham apportioned a tenth part of everything. He is first, by translation of his name, king of righteousness, and then he is also king of Salem, that is, king of peace. He is without father or mother or genealogy, and has neither beginning of days nor end of life, but resembling the Son of God he continues a priest for ever.

See how great he is! Abraham the patriarch gave him a tithe of the spoils. And those descendants of Levi who receive the priestly office have a commandment in the law to take tithes from the people, that is, from their brethren, though these also are descended from Abraham.

But this man who has not their genealogy received others from Abraham and blessed him who had the promises. It is beyond dispute that the inferior is blessed by the superior.

օրէնքով իրաւունք ունին տասանորդ առնելու ժողովուրդէն,
այսինքն իրենց եղբայրներէն, եթէ նոյնիսկ վերջիններս Աբրահամի
կողէն ելած ըլլան: Իսկ ան, որ անոնց կողմէ ազգաբանութիւն
չունեցող մէկը կը համարուէր՝ տասանորդ ստացաւ Աբրահամէն եւ
օրինեց զայն՝ որ ընդունած էր խոստումը: Արդ, ամէն
հակառակութենէ վեր է, թէ նուաստն է որ կ'օրհնուի բարձր
եղողէն:)

Սարկաւազն
Deacon

Ա - լէ - լու - իա, ա - լէ - լու - իա,
A - le - loo - ya, a - le - loo - ya,

Աստ- ուած _ ո - դոր-մեա մեզ եւ օրհ-նեա զմեզ.
Asd- vadz _ vo - ghor- mya mez yev orh - nya zmea:
God, have mercy on us and bless us.

Ե - րե - ւե - ցո զե - րե - սըս քո ի մեզ եւ ո - դոր-մեա մեզ:
Ye - re - ve - tso ze - re - sus ko ee mez yev vo-ghor-mya mez.
Make your countenance shine upon us and have mercy on us.

Սարկաւազն
Deacon

Ա - լէ - լու - իա: Օր - թի:
A - le - loo - ya. or - tee.

Քահանայն
Priest

Խա - դա - դու - թիւն ա - մե - նե - ցուն:
Kha - gha - ghoo - tyoon a - me - ne - tsoon.

Դպիրքն
Choir

Եւ ընդ հոգ - ւոյդ քուն:
Yev unt hok - vooyt koom.

Սարկաւազն
Deacon

Եր - կիւ - դա - ծու - թեամբ լը - ուա - թուք:
Yer - gyoo - gha - dzoo - tyamp lu - va - rook.

Քահանայն
Priest

Սըր - բոյ Ա - ւե - տա - րա - նիս Յի - սու - սի
sur - po A - ve - da - ra - nees Hee - soo - see

Քրիս - տո - սի որ ըստ Յով - հան - նու:
Krees - do - see vor usd Hov - han - noo.

Դպիրքն
Choir

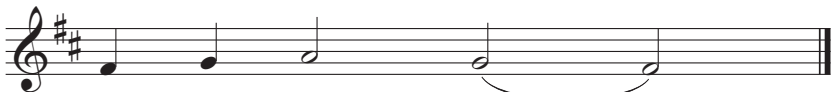
Փառք քեզ Տէր Աստ - ուած — մեր:
Park kez Der Asd - vadz — mer.

Սարկաւազն
Deacon

Պրօս - - խու - մէ:
Bros - - khoo - me.

Դպիրքն
Choir

Ա - սէ Աստ - ուած: _____
A - se Asd - vadz. _____

Քահանայն.

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Ես եմ որթն ճշմարիտ, եւ Հայր իմ մշակ է. ամենայն ուռ որ յիս է եւ ոչ բերէ պտուղ, կտրէ զնա. եւ ամենայն որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա. զի առաւել եւս պտղաբեր լիցի:

Դուք արդէն իսկ սուրբ էք վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ:

Կացէք յիս՝ եւ ես ՚ի ձեզ. որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ. Եթէ չիցէ հաստատեալ յորթն, նոյնպէս եւ դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատեալ իցէք:

Ես եմ որթ՝ եւ դուք ուռ. որ հաստատեալ է յիս՝ եւ ես ՚ի նա, նա բերէ պտուղ յոյժ, զի առանց իմ ոչ ինչ կարէք արնել:

Եթէ դք ոչ է հաստատեալ յիս, ել նա արտաքս իբրեւ զուռն, եւ ցամաքեցաւ. եւ ժողովեն զնա, եւ ՚ի հուր արկանեն եւ այրի:

Եթէ կայցէք յիս, եւ բանքն իմ ՚ի ձեզ կայցեն. զոր ինչ կամիցիք եւ խնդրեսցիք՝ եւ լինիցի ձեզ:

Յայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցէք, եւ եղիջիք իմ աշակերտք:

(«Ես եմ ճշմարիտ որթատունկը: Եւ իմ Հայրս մշակ է: Ամէն ճիւղ, որ իմ վրաս է եւ պտուղ չի բերեր՝ ան կը կտրէ զայն. իսկ այն ամէնը, որ պտուղ կը բերէ՝ կը յօտէ զայն, որպէս զի աւելի եւս պտղաբեր ըլլայ: Դուք արդէն իսկ մաքուր էք այն խօսքին շնորհիւ, զոր խօսեցայ ձեզի: Մնացէ՛ք իմ մէջս, եւ ես՝ ձեր մէջ. ինչպէս ճիւղը որ ինքիւրմէ պտուղ չի կրնար տալ, եթէ հաստատուած չըլլայ որթատունկին վրայ, այնպէս ալ դուք՝ եթէ հաստատուած չըլլաք իմ վրաս: Ես եմ որթատունկը, իսկ դուք՝ ճիւղերը: Ով որ հաստատուած է իմ վրաս, եւ ես՝ անոր վրայ, ան շատ պտուղ կու տայ, որովհետեւ առանց ինծի ոչինչ կրնաք ընել: Եթէ մէկը հաստատուած չէ իմ վրաս՝ ան ճիւղի նման դուրս կը նետուի ու կը չորնայ, եւ զայն կը հաւաքեն ու կրակը կը նետեն. եւ ան կ'այրի: Եթէ իմ մէջս մնաք, եւ իմ խօսքերս ալ մնան ձեր մէջ, ինչ որ ուզէք՝ խնդրեցէ՛ք եւ պիտի ունենաք: Իմ Հայրս փառաւորուած է անով, որ դուք շատ պտուղ տաք եւ իմ աշակերտներս ըլլաք»):

The Priest:

Our Lord Jesus Christ says:

I am the true vine, and my Father is the vinedresser. Every branch of mine that bears no fruit, he takes away, and every branch that does bear fruit he prunes, that it may bear more fruit.

You are already made clean by the word which I have spoken to you.

Abide in me, and I in you. As the branch cannot bear fruit by itself, unless it abides in the vine, neither can you, unless you abide in me.

I am the vine, you are the branches. He who abides in me, and I in him, he it is that bears much fruit, for apart from me you can do nothing.

If a man does not abide in me, he is cast forth as a branch and withers; and the branches are gathered, thrown into the fire and burned.

If you abide in me, and my words abide in you, ask whatever you will, and it shall be done for you.

By this my Father is glorified, that you bear much fruit, and so prove to be my disciples.

Սարկաւազն քարոզէ.

Եւ եւս խաղաղութեան գՏէր աղաչեսցուք:

Գոհացարուք զբարերարէն Աստուծոյ, յաղագս պարգեւելոյ մեզ առատապէս զպտղաբերութիւն բուսոց եւ տնկոց արարածոց իւրոց:

Աղաչեսցուք եւ վասն երախայրեացս՝ առաջի եղեալ ողկուզաց խաղողոյս. որպէս զի օրհնութեամբն՝ որով օրհնեաց զարարածս իւր, շնորհեսցէ զսա մեզ՝ ՚ի կերակուր՝ եւ յարբումն ուրախութեան, եւ յառողջութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ՝ ՚ի ձեռն Միածնի Որդւոյ իւրոյ, եւ կենդանարար խաչի եւ թաղման եւ յարութեան նորա:

Բարեխօսութեամբ սրբուհոյ Աստուածածնին, ուստի տուաւ մեզ պտուղ կենաց եւ անմահութեան՝ Յիսուս Քրիստոս Տէրն ամենակալ կեցուսցէ եւ ողորմեսցի:

(Դարձեալ խաղաղութեամբ Տիրոջ աղաչենք:

Երախտապարտ ըլլանք բարերար Աստուծոյ՝ իր ստեղծածներուն՝ բոյսերուն եւ տունկերուն պտղաբերութիւնը մեզի առատապէս պարգեւելուն համար: Աղաչենք նաեւ այս առաջին բերքին՝ առջեւ դրուած խաղողի ողկոյզներուն համար. որպէս զի այն օրհնութեամբ որ օրհնեց ան իր ստեղծածները, նոյն կերպով ասիկա մեզի շնորհէ՝ կերակրուելու, ուրախութեամբ ըմպելու եւ հոգեպէս ու մարմնապէս կազդուրուելու՝ իր Միածին Որդւոյն եւ անոր կենդանարար խաչին, թաղման եւ յարութեան միջոցաւ: Բարեխօսութեամբ սրբուհի Աստուածածնին, որմէ տրուեցաւ մեզի կեանքի եւ անմահութեան պտուղը, Յիսուս Քրիստոս՝ ամենակալ Տէրը թող ապրեցնէ եւ ողորմի:)

Քահանայն.

Տէր ողորմեա: (Կրկնել երեք անգամ)

Աղօթք Ներսիսի Հայրապետին՝ վասն օրհնութեան խաղողոյ:

Տէր Աստուած Հայր անսկիզբն՝ անեղ եւ անմահ բնութիւն. ինքնագոյ, եւ գոյացուցիչ ամենայն եղելոց յանգոյից. որ ՚ի յերրորդում աւուր արարչութեան քոյ՝ հրամայեցեր երկրի բուսանել տունկս եւ բոյսս զանազան պտղաբերութեանց, ՚ի պէտս զգայական եւ շնչաւոր կենդանեաց. ընդ որս՝ եւ զքո անուանեալ դրախտին վայելչութեան ծառս տնկեցեր, ՚ի բնակութիւն եւ ՚ի վայելս բանականի բնութեանս. զորս եւ օրհնեցեր ըստ աստուածային բանին, եթէ ետես Աստուած զի բարի են յոյժ. եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած:

The Deacon shall proclaim:

Again in peace let us beseech the Lord.

Let us thank the Beneficent God for granting us abundantly of the fruit of herbs and plants that are his handiwork.

Let us also pray for the first-fruits, namely these clusters of grapes that are presented, so that with the blessing that He blessed His creatures He may give these to us to eat and drink with delight, as well as enjoy spiritual and physical health through His Only Begotten Son, his life-giving Cross, his burial and Resurrection.

Let the Lord Jesus Christ preserve and have mercy on us through the intercession of the Holy Mother of God, from whom the fruit of life and immortality was given to us.

The Priest:

Lord, have mercy; Lord, have mercy; Lord, have mercy.

**Prayer for the Blessing of Grapes
by St. Nerses Shnorhali**

O Lord God, Father without beginning, uncreated, immortal and self-existent essence, Who created all things that are from nothing; who on the third day of your creation commanded the earth to bring forth various fruit-bearing herbs and plants for the needs of the living that feel and breathe. Together with them You also planted trees in your renowned splendid Garden of Eden for the sustenance and enjoyment of rational creatures. You blessed them,

Իսկ ՚ի յանցանելն մարդկան զպատուիրանաւ քով յաղագս հրաժարեցուցեալ պտղոյն ճաշակման, զաստուածային քո օրհնութիւնն որ ՚ի վերայ երկրի՝ եւ պտղոց նոցա, յանձնս դարձուցեր ասելով ցԱդամ, թէ անիծեալ լիցի երկիր ՚ի գործս քո. եւ զայս արդարապէս դատեալ, զի որպէս յետ զլխոյն մահու՝ անկարելի է անդամոցն ՚ի կեանսն մնալ. ըստ այսմ՝ անկարելի էր զկնի գլխոյն զգալի արարածոցս՝ մարդոյն, մեղօք մեռանելոյ, ծառայական բնութեան երկրի՝ ՚ի կենդանարար բանի քոյ օրհնութեան կալ անփոփոխելի:

Իսկ յորժամ զճաճկեալ հայրական սէր քո յայտնեցեր առ ազգս մարդկան, առաքելով զՈրդի քո միածին, զի բղխեսցէ զաւագան յարմատոյն Յեսսեայ ըստ մարմնոյ եւ ելցէ ծաղիկ վայելուչ եւ անուշահոտ յանարատ կուսէն Մարիամայ, բերցի պտուղ կենաց եւ անմահութեան մահկանացու բնութեան. զոր ՚ի վերայ Խաչին օրհնեցեր դարձեալ նովաւ զտիեզերս ամենայն ըստ անսուտ խոստման քոյ՝ որ առ հօրն հաւատոյ Աբրահամու եղեւ, թէ ՚ի զաւակի քոյ օրհնեսցին ամենայն ազգ երկրի. եւ եթէ դատապարտութիւն անիծիցն ընդ իշխանին ամենայնի, եւ որոց ընդ իշխանութեամբ նորա էին տիրեաց, քանի՞՞ եւս առաւել ընդ մարդկային բնութեանս օրհնութեան՝ զգայական բնութիւնք արարածոց հաղորդք գտանիցին վերստին օրհնութեանց աստուածայնոց. եւս առաւել քան զամենայն պտուղ ողկուզաց, յորմէ արիւն խաղողոյ՝ արժանաւոր եղեւ մեծագունի շնորհաց օրհնութեան. նիւթ փրկական արեան միածնի Որդւոյ քոյ լինելով, որով գնեալ ազատեցաք ՚ի ծառայութենէ մեղաց եւ մահու. զոր ՚ի վերնատունն խորհրդոյ առեալ ՚ի ձեռս օրհնեաց ասելով. Այս է արիւն իմ, ընդ որում եւ ամենայն համասեռք նորին, նովին պտղովն ընկալան զկատարեալ օրհնութիւնն:

Եւ արդ, Տէր, նովին օրհնութեամբն որով զբարի եղեալ արարածս առ ՚ի քէն՝ օրհնեցեր յառաջին արարչութեանն եւ յերկրորդումս:

Օրհնեա եւ այժմ զնուիրեալս ՚ի քեզ նորոգ ամի պտուղս երեխայրեաց՝ զողկոյզս խաղողոյս, ըստ հնոյ քահանայութեան Ահարոնի. զի ըստ որում օրհնադրեցեր տոհմին Իսրայելի ՚ի ձեռն Մովսիսի՝ ընծայել զառաջին պտուղս ամենայն պտղաբերաց առաջի քոյ ՚ի խորանն վկայութեան. որպէս զի մասնաւոր ընծայիւքն՝ բոլորն ընկալցի պտուղ զօրհնութիւն քո. այսպէս, եւ ընդ այսմ նուիրեալ պտղոյ խառնեալ միացո զաստուածային եւ զհոգեւորական քո օրհնութիւն. զի ընդ նիւթականիս այսր ճաշակման, եւ շնորհ իմանալի քո օրհնութեան՝ ընդ հոգիս ճաշակողացս ՚ի սմանէ միացցի, ընդունելով մաքրութիւն եւ թողութիւն մեղաց ճաշակմամբս այսուիկ. որով եւ կենաց ծառոյն պտղոյ զոր բոցեղէն սրով հրամայեցեր պահել քերովբէիցն դասուց, արժանաւորք եղիցուք ճաշակել. յորմէ անմահացեալք ընդ անմահիցն դասուց միշտ փառաւորեսցուք զքեզ հանդերձ Որդւով եւ Ամենասուրբ Հոգւովդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս. ամէն:

according to the Divine word which says: "God saw that they were very good, and He blessed them." . . . But more than all the others, the fruit of the clusters, from which derives the red juice of the grape, became worthy of a greater grace and blessing. It became the substance for the redeeming blood of Your Only Begotten Son, with which we were bought and liberated from the servitude of sin and of death. In the Upper Chamber of mystery he took this in his hands, saying: "This is my blood." Thereby, all that were of the same brand received the perfect blessing through the same fruit.

And now, O Lord, with the same blessing that you blessed in Your first creation the creatures created by You as being good, bless [these] for a second time. Likewise bless the first-fruits of this present year, these clusters of grapes presented to You, according to the ancient priesthood of Aaron. And just as You commanded the Israelites through Moses to present before You on the Tabernacle of Witness the first bearing of all their fruits, so that through a special offering all fruits may receive Your blessing, so also in these fruit offerings mix Your divine and spiritual blessings. For in return for eating this material food, the intelligible grace of Your blessings shall join the spirits of those who eat it and they shall receive cleansing and remission from sins by eating this. Whereby we shall also become worthy of partaking from the fruit of the Tree of Life, which You ordered the regiment of the Cherubim to protect with a flaming sword. Made immortal by this, we shall join the immortal hosts and always glorify You with the Son and the Holy Spirit, now and forever. Amen.

(Տէր Աստուած, Հայր անսկիզբ՝ անեղ եւ անմահ բնութիւն. ինքնագոյ, եւ բոլոր եղածները անգոյութենէ գոյացնող. որ քու արարչութեանդ երրորդ օրը՝ հրամայեցիր երկրին զանազան պտղատու տունկեր եւ բոյսեր բուսցնել, ՚ի պէտս զգայական եւ շնչաւոր կենդանի արարածներուն. որոնց հետ նաեւ տնկեցիր քու անուանի դրախտիդ փառաւոր ծառերը՝ բանական բնութեամբ արարածներուն բնակութեան եւ վայելքին համար. զորս նաեւ օրհնեցիր ըստ աստուածային խօսքին, թէ՛ «Աստուած տեսաւ որ բարի են յոյժ. եւ օրհնեց զանոնք Աստուած»: Իսկ առաւել քան միւս բոլոր պտուղները՝ ողկոյզներու բերքը, որմէ կը ճգնուի խաղողին արիւնը, արժանի եղաւ օրհնութեան շնորհաց մեծագոյնին, քու միածին Որդւոյդ փրկական արեան նիւթը դառնալով, որով գնուեցանք՝ ազատելով մեղքերու եւ մահու ծառայութենէն: Ձայն խորհուրդներու Վերնատան մէջ ձեռքը առնելով օրհնեց եւ ըսաւ. «Այս է իմ արինս», որուն հետ բոլոր անոր համատեսակները նոյն պտուղով ստացան կատարեալ օրհնութիւնը:

Եւ արդ, ով Տէր, այդ նոյն օրհնութեամբ որ քու կողմէդ ստեղծուածները բարի ըլլալով օրհնեցիր առաջին արարչութեան ատեն, կրկնէ այս առիթով եւս:

Եւ այժմ օրհնէ՛ ներկայ տարուան անդրանիկ պտուղներուն երախայրիքը, խաղողի այս ողկոյզները, որոնք նուիրուած են քեզի ըստ Ահարոնի հին քահանայութեան, ըստ որուն՝ Մովսէսի միջոցաւ օրէնք սահմանեցիր Իսրայէլի տոհմին՝ բոլոր պտղաբերութեանց առաջին բերքը վկայութեան խորանին վրայ քու առջեւդ ընծայաբերելու, որպէս զի այդ մասնաւոր նուէրներով ամբողջ բերքը ստանայ քու օրհնութիւնդ: Նոյնպէս ալ ընծայաբերուած այս պտուղին հետ խառնէ միացուր աստուածային եւ հոգեւոր քու օրհնութիւնդ, որպէս զի այս նիւթական ճաշակման հետ քու օրհնութեանդ իմանալի շնորհքը ասկէ միանայ ճաշակողներուն հոգիներուն հետ՝ ընդունելով մաքրութիւն եւ մեղքերու թողութիւն այս ճաշակմամբ: Ասով նաեւ արժանի դառնանք ճաշակելու կենաց ծառին պտուղէն, զոր քերովբէներուն հրամայեցիր պահպանել բոցեղէն սուրով: Այդ պտուղէն անմահացած՝ անմահներու դասակարգերուն հետ միշտ փառաւորենք քեզ՝ Որդիիդ եւ Ամենասուրբ Հոգիիդ հետ միասին. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս. ամէն:)

✱ Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Օրինեալ ես Որդի եւ բան Հօր ճառագայթ անճառելի առաջին լուսոյն, կերպարան եւ պատկեր աներեւութին Աստուծոյ, գոյակից նմին եւ արարչակից 'ի գոյացուցանելն զարարածս. որ ասացեր բանիւ՝ եւ եղեն, հրամայեցեր՝ եւ հաստատեցան, զի իմանալն քո եւ կամիլն՝ գործ է կատարեալ, որ եւ զտկարն 'ի տունկս փայտից զորք զօրաւոր քան զբարձրագոյն ծառն յօրինեցեր յաղագս պտղոյն օգտակարութեան. այլ եւ գերագունիդ առեալ օրինակ պատուեցեր զնա, եւ զքեզ անուանեցեր որք. եւ զառ 'ի քեզ կապակցեալսն սիրով՝ ուռ, եւ զՀայր քո, տածող եւ մշակ, զի զպտղաբերսն գործոց արդարութեան՝ սրբէ ըստ յատողացն օրինի եւ զանպտուղսն 'ի բաց հատանէ՝ 'ի նիւթ յաւիտենական հրոյն:

Տուցեր զսա մարգարէիւք լուծիչ տրտմութեան, եւ պատճառ ուրախութեան, զի գինի՝ ուրախ առնէ ասաց հայրն քո ըստ մարմնոյ. եւ որդի նորին հրամայէ տալ զգինի, որոց 'ի տրտմութեան իցեն՝ զոր եւ ետուր 'ի վերնատունն զուրախարար կրկին բաժակ՝ զարիւն քո քաւիչ, եւ զիմաստութիւն Հոգւոյն, զոր եւ նշանակեցեր զայս խորհուրդ, եւ օրինակաւն քով Մելքիսեդեկիւ, հաց եւ գինի նահապետին Աբրահամու մատուցանելով. զսոյն եւ Նոյի ծանուցեր՝ տրտմեցելունն յաղագս ապականութեան աշխարհի ջրհեղեղաւն, տալով զսա մխիթարութիւն. քանզի տնկեաց Նոյ այգի առաջին, որպէս ասէ գիրն. Եւ արք 'ի գինւոյն, եւ զմայլեցաւ արդարն:

Թէպէտ եւ առ 'ի քէն պարգեւ բարեաց տուաւ, սակայն յանիմաստաբար վարողաց սովաւ՝ արբեցութիւն 'ի պատճառ չարեաց անձանց փոխարկեալ լինի, որպէս բազում այլք 'ի բարեաց քոց արարածոց:

Եւ արդ, Տէր, զընծայեալս 'ի տաճար փառաց անուան քոյ զպտուղ ողկուզից, օրինեա ընդ 'ի սկզբանէ օրհնութեանց, որպէս օրհնեցեր զճիռն՝ զգտեալն 'ի մէջ ողկուզաց. եւ շնորհեա որք ճաշակենն յօրինեալ պտղոյս առ 'ի քէն զթողութիւն մեղաց, զառողջութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ, եւ տուր հաւատով ճաշակողացս 'ի սմանէ յանմահական պտղոյն ադինական դրախտին ճաշակել ընդ աւագակին:

Օրհնեա, Տէր, զնուիրատուս նորոգ պտղոյս ընծայիս. եւ փոխատրեա սոցա ընդ անցաւորի այսր պտղոյ՝ զանմահ կենացն ընդունել զվայելչութիւն:

Օրհնեա, Տէր, եւ զտունկս որթոցն եւ զայգիս նոցա, յորոց հատեալ եղեն ողկուզքս օրհնութեան, եւ ընծայեցան յեկեղեցի սուրբ, եւ արա նոցա լինել քաջաբերս եւ բազմաբեղունս 'ի պտղաբերութիւն՝ պարարտ եւ բարի երկրի նմանել. անփորձ պահեա, Տէր. եւ զանդ այգեստանեացն՝ ուստի իցեն պտուղ ընծայիցս այսոցիկ յամենայն պատահարաց որք իջանեն 'ի վերուստ վասն մեղաց մերոց, 'ի կարկտէ, յեղեմնարկու

✱ Peace unto all.

You are blessed, O Son and Word of the Father, inexpressible radiance of the first light, form and image of the invisible God. . . You called yourself the vine and those connected with you in love, the branches, and Your Divine Father, the vinedresser, who prunes those that are fruitful in works of righteousness . . . and cuts off the unfruitful as fuel for the eternal fire.

You showed through the prophets that [the juice of the grape] dispelled sadness and created gladness. "Wine makes the heart of man glad," said Your Father in regard to the body. And His Son commands to give wine to those who are in sadness. In the Upper Chamber You gave twin cups [of wine] that inspire joy, namely Your expiatory blood and the wisdom of the Holy Spirit, and you set these as the sign of the Mystery [of the Divine Liturgy].

And now, O Lord, bless these clusters of grape presented to the Altar of Your glory . . . grant to those who eat from these fruits, that are blessed by You, remission of sins as well as spiritual and physical well-being . . .

Bless, O Lord, those who donated these fresh fruits and give them instead of this fading fruit the splendor of eternal life.

Bless, O Lord, the vines and the vineyards and the vine-stock from whence these blessed grapes came and were presented to the Holy Church. Make them fruitful like a fertile and good field.

սառնամանեաց, 'ի խորշակահար հողմոց, եւ 'ի ճճեաց վնասակարաց, որպէս զի վայելեալք 'ի նիւթեղէն արարածոց քոց յայսմ աշխարհիս զոր շնորհեցեր մեզ 'ի վայելս 'ի փառս քո, ուտել եւ ըմպել ընդ քեզ արժանի եղիցուք 'ի բերոյ ամենալի որթոյդ, 'ի սեղան արքայութեան Հօր քոյ, ըստ անսուտ խոստմանն՝ որ 'ի քէն 'ի պատիւ եւ 'ի փառս համագոյ Երրորդութեանդ՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Ամենասուրբ Հոգւոյդ. որում վայելեն փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ, եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

(Խաղաղութիւն ամենեցուն):

Օրհնեալ եւ Որդի եւ Հօր Խօսքը, առաջին լոյսին անճառելի ճառագայթը, աներեւոյթ Աստուծոյ կերպարանքը եւ պատկերը:

Դուն զքեզ որթատունկ կոչեցիր, եւ քեզի հետ սիրով կապուածները՝ ուռ, եւ քու Հայրդ՝ հոգատար եւ մշակ, քանի որ ան արդար գործեր արդիւնաբերողները կը մաքրէ՝ ըստ յատողներու սովորութեան, եւ անպտուղները կը յատէ՝ որպէս վառելիք յաւիտենական հուրին:

Մարգարէներու միջոցաւ ցոյց տուիր, որ գինին տրտմութիւնը կը փարատէ եւ ուրախութիւն կը պատճառէ, որովհետեւ քու Հայրդ ըսաւ՝ թէ «գինին մարմնապէս կ'ուրախացնէ», եւ անոր Որդին կը հրամայէ գինի տալ անոնց, որ տրտմութեան մէջ են: Վերնատան մէջ տուիր զայն՝ ուրախարար կրկին բաժակներ, քու քաւիչ արիւնդ եւ Հոգիին իմաստութիւնը, եւ ասիկա սահմանեցիր որպէս խորհուրդ:

Եւ արդ, Տէր, սկզբնական օրհնութեանց հետ օրհնէ՛ նաեւ խաղողի այս ողկոյզները՝ որոնք ընծայուած են քու անուանդ փառքի տաճարին. եւ շնորհէ՛ անոնց որ քու կողմէդ օրհնուած այս պտուղէն կը ճաշակեն մեղքերու թողութիւն, եւ հոգիի ու մարմնի առողջութիւն, եւ ասկէ հաւատքով ճաշակողներուն տուր առիթը եղեմական դրախտին անմահական պտուղէն ճաշակելու:

Օրհնէ՛, Տէր, այս անդրանիկ բերքի ընծային նուիրատուները, եւ անցաւոր այս պտուղին փոխարէն վարձատրէ զանոնք՝ ընդունելու անմահ կեանքի վայելչութիւնը:

Օրհնէ՛, Տէր, այն որթատուկները եւ այգիները, որոնցմէ քաղուեցան այս ողկոյզները՝ օրհնուելու համար, եւ ընծայուեցան սուրբ Եկեղեցւոյ: Պտղաբերութեան մէջ զանոնք առատաբեր եւ բեղմնաւոր ըրէ՛ նման պարարտ եւ բարեբեր հողի: Անփորձ պահէ, Տէր, հանդերն ու այգեստանները, ուսկից եկած են այս ընծայ պտուղները, բոլոր պատահարներէն՝ որոնք վերէն կ'իջնեն մեր մեղքերուն համար, կարկուտէ, եղեմնարկու սառնամանիքներէ, խորշակահար հովերէ, եւ վնասակար ճճիներէ, որպէս զի մենք,

O Lord, protect the vineyards and the fields against all kinds of accidents that descend from the skies because of our sinful acts. Keep them free of hail, frosts, sunburn and harmful insects, so that through Your bountiful mercy we may be deserving of sharing in the produce of Your vine-stock at Your Father's heavenly table, and to glorify the Holy Trinity, the Father and the Son and the Holy Spirit, now and forever and unto the ages of ages. Amen.

որ կը վայելենք այս աշխարհիս մէջ քու նիւթելէն ստեղծածներդ, զորս մեզի շնորհեցիր ի վայելումն՝ քու փառքիդ համար, արժանի ըլլանք քեզի հետ ըմպելու ամենալի որթատունկիդ բերքէն՝ քու Հօրդ արքայութեան սեղանին վրայ՝ ըստ քու տուած անսուտ խոստումիդ, ի պատիւ եւ ի փառս համագոյ Երրորդութեանդ, Հօր եւ Որդւոյ եւ Ամենասուրբ Հոգիիդ, որուն կը վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:)

Եւ յաւարտիլն երիցս անգամ տեառնագրեսցէ [քահանայն] զողկոյզսն, եւ ապա բաշխեսցէ:

Աղօթքի ընթերցումէն ետք՝ քահանան երեք անգամ կ'օրհնէ ողկոյզները եւ ապա կը բաշխէ զանոնք:

Քահանայն.

Օրհնեսցի եւ սրբեսցի ողկոյզս խաղողոյ եւ պտղաբերութիւն տարույս՝ այս նշանաւ. Սուրբ Խաչիւս եւ Սուրբ Աւետարանաւս եւ աւուրս շնորհիւ, անուամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից.

(Թող օրհնուի եւ սրբուի խաղողի ողկոյզը եւ տարուան պտղաբերութիւնը՝ Սուրբ Խաչին այս նշանովը եւ Սուրբ Աւետարանով եւ այս օրուան շնորհիւ, Հօրը, Որդիին եւ Սուրբ Հոգիին անունով. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից.)

Դպիրքն.

Ամէն. ալէլուիա. ալէլուիա. ալէլուիա:

Երիցս կրկնեա զայս: Երեք անգամ կրկնել:

Քահանայն.

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սարկաւագն.

Սուրբ Խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ՝ ՚ի մեղաց եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ւ եւ ողորմեա՛:

(Սուրբ Խաչին միջոցաւ աղաչենք Տիրոջ, որպէս զի անով մեզ մեղքերէ փրկէ եւ իր ողորմութեան շնորհիւ ապրեցնէ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, ապրեցուր եւ ողորմէ:)

After the prayer the Priest shall bless the clusters of grapes three times and then distribute them to the faithful.

The Priest:

Let the clusters of grapes and the first fruits of this year be blessed and cleansed by the sign of the Holy Cross and the Holy Gospel and by the grace of this day, in the name of the Father, the Son and the Holy Spirit, now and always and forever and ever.

Repeat this three times:

The Choir:

Amen. Alleluia, alleluia, alleluia.

The Priest:

Blessing and glory to the Father and the Son and the Holy Spirit, now and always, and forever and ever. Amen.

The Deacon:

By the holy cross let us beseech the Lord that he may thereby deliver us from our sins and may save us by the grace of his mercy. Almighty Lord our God, save and have mercy.

Եպիսկոպոսն [կամ քահանայն].

Պահպանիչ եւ յոյս հաւատացելոց, Քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեալ գմեզ ընդ հովանեալ սուրբ եւ պատուական խաչիդ քով ՚ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերեսելի եւ յաներեսոյթ թշնամոյն. արժանաւորեա՛ գոհութեամբ փառաւորել գրեզ ընդ Հօր եւ Հոգւոյդ Սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս. ամէն:

(Քրիստոս Աստուած մեր, հաւատացեալներու պահպանիչը եւ յոյսը, պահպանէ մեզ խաղաղութեամբ քու սուրբ եւ պատուական խաչիդ հովանիին ներքեւ: Փրկէ երեսելի եւ աներեսոյթ թշնամիէն, արժանացուր շնորհակալութեամբ փառաւորելու քեզ Հօր եւ Սուրբ Հոգիիդ հետ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս. ամէն:)

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո. եկեսցէ արքայութիւն քո. եղիցին կամք քո՝ որպէս յերկինս եւ յերկրի: Ջիւղ մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր: Եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողունք մերոց պարտապանաց: Եւ մի՛ տանիր գմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա՛ ի չարէ:

Ջի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Օրհնեալ եղերուք ի շնորհաց Սուրբ Հոգւոյն:

Երթայք խաղաղութեամբ եւ Տէր եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեսեանդ. ամէն:

The Priest:

Guard us, O Christ our God, under the shadow of Your holy and precious cross in peace. Deliver us from enemies visible and invisible. Make us worthy to give thanks to You and to glorify You with the Father and the Holy Spirit, now and always and forever and ever. Amen.

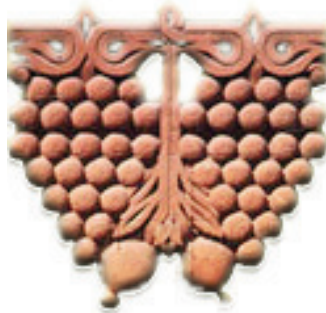
Blessed be our Lord Jesus Christ. Amen.

Our Father, who art in heaven, hallowed be thy name; thy kingdom come, thy will be done on earth as it is in heaven. Give us this day our daily bread; and forgive us our debts, as we forgive our debtors; and lead us not into temptation; but deliver us from evil.

For thine is the kingdom and the power and the glory forever and ever. Amen.

Be you blessed by the grace of the Holy Spirit.

Depart in peace and the Lord be with you all. Amen.

Notes:

Design and layout: Arak-29 Charitable Foundation
Printed in Armenia

Diocese of the Armenian Church of America (Eastern)
Առաջնորդութիւն Հայոց Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի
630 Second Avenue, New York, NY 10016
212-686-0710
www.armenianchurch.net

